

postmottak@nfd.dep.no

Deres ref.: saksnr. 16/5935

Vår ref.: ARENA-297-14059

09.02.2017

Høringsuttalelse – Forslag til forskrift om krav til teknisk standard for landbaserte akvakulturanlegg for fisk

Sjømat Norge viser til høringsbrev, høringsnotat og forslag til forskrift om krav til teknisk standard for landbaserte akvakulturanlegg for fisk mottatt den 18.11.2016, med høringsfrist den 15.02.2017.

Forslaget innebærer blant annet en forskriftsfesting av kravene i NS 9416:2013 for nye landbaserte akvakulturanlegg for fisk. Sjømat Norge har en 0-visjon for rømming av fisk, og oppfatter at forskriftsfesting av NS 9415, NYTEK for flytende anlegg, har vært hensiktsmessig og bidratt til færre rømte fisk. Vi er derfor positiv til at nye tekniske og standardiserte krav for å hindre rømming også forskriftsfestes for landbasert akvakultur.

Innledende bemerkninger

Sjømat Norge ser i likhet med departementet at det vil være fornuftig å forskriftsfeste standardiserte tekniske krav, ikke bare for nye landbaserte akvakulturanlegg, men også for eksisterende anlegg. Fordi NS 9416:2013 eksplisitt er utviklet med tanke på prosjektering, utførelse og drift mv av nye anlegg, ser vi samtidig at dette forskriftsutkastet på noen områder er uforholdsmessig utfordrende, og vil kunne medføre svært store konsekvenser for enkeltanlegg bygget og satt i drift før fastsetting av standard og forskrift. Komiteen som utviklet standarden var også tydelig på denne problemstillingen i forordet til standarden. Der påpekes det spesielt at «*Krav som skal stilles til vedlikehold og drift av akvakulturanlegg som ble prosjektert før fastsettelse av denne standarden, bør etter komiteens syn, utvikles i et nytt komiteearbeid hvis resultat enten innarbeides i standarden, gis som et normativt tillegg eller fastsettes i en egen standard.*»

Departementet har valgt å ikke ta hensyn til denne henstillingen. Sjømat Norge vil derfor spesielt kommentere noen av bestemmelsene som angår eksisterende anlegg. Herunder mangelen på forutsigbarhet og konsekvenser som følge av en mangelfull konsekvensutredning, og at viktige forutsetninger og tekniske spesifikasjoner som den nye ordningen skal bygge på, enda ikke er utviklet. Videre stiller vi spørsmål ved behovet og relevansen for noen av de ekstra kravene til sertifisering som foreslås i utkastet.

Noen viktige forutsetninger

Formålet med standard og forskrift er å hindre rømming av fisk. Risikoen ved rømming av fisk er i hovedsak at denne skal overleve, formere seg med vill fisk og derved kunne bidra til en uakseptabel genetisk påvirkning på denne. I praksis betyr dette at levende oppdrettsfisk må nå vann

(ferskvann eller sjø) for at reell risiko skal oppstå. Risikoen er i prinsippet ikke knyttet til om fisken kommer ut av karet eller en slange eller en annen komponent som er ment «å holde på» fisken, hvis den ikke samtidig kan nå åpent vann. En reell rømmingsepisode har en først hvis levende fisk på avveie når åpent vann.

De ulike landanleggene, avdelingene og komponentene er plassert slik at sannsynligheten for at en reell rømmingsepisode skal kunne oppstå kan være svært ulik fra anlegg til anlegg. Det må sikres at den rømmingstekniske rapporten også tar hensyn til dette.

Et viktig prinsipp i NS 9416:2013 er at rømmingssikkerheten skal ivaretas i hele akvakulturanlegget i alle ledd og for alle komponenter fram til og med lasting av fisk. I praksis betyr dette at det nye anlegget i alle ledd og alle komponenter skal være «godt nok» i seg selv for å hindre rømming av fisk. Samtidig stiller både akvakulturdriftsforskriftens § 37 og NS 9416 krav om risikovurderinger for å minimalisere risiko for rømming. Tiltakene skal være tilpasset risikoen. Dette betyr for eksempel at det ikke vil være proporsjonalt å sette samme krav til slanger som skal brukes i et sikkert område inne på anlegget, der sikring av avløp, terrenget eller andre forhold eller tiltak gjør at fisk på avveie ikke vil kunne nå åpent vann, som til slanger for transport eller levering av fisk i et usikkert område. Dette er det spesifikt tatt hensyn til i standardens punkt 7.4, men dette framgår ikke tilsvarende av forskriften.

Eksempelvis vil det for eldre kar ofte være slik at silen ikke er en del av selve karet, men en egen komponent. Sil og kar vil ofte ha ulike leverandører. Det er derfor viktig at silen ikke vurderes som en del av karet i de tilfeller der sil og kar ikke er levert som én enhet.

Kommentarer til noen av de foreslåtte bestemmelsene

Kapittel 2. §§ 5-7

Sjømat Norge oppfatter utkastet til forskrift slik at prosjekterende og utførende foretak kan være ulike foretak, men også at det kan være ett og samme foretak. Forståelsen omkring dette må tydeliggjøres i forskriftsteksten.

Vi oppfatter videre at forskriftsteksten ikke er til hinder for at «den som prosjekterer» eventuelt kan være en prosjektgruppe som samlet har den kompetansen som etterspørres i forskriften. Dette er det viktig både å avklare og tydeliggjøre, eller om nødvendig åpne for, i forskriftsteksten. Forskriften setter krav til at et prosjekterende foretak samlet skal inneha flere typer kunnskap og erfaring som det for tilsvarende prosjekt ikke tidligere har vært stilt krav om at ett og samme foretak må kunne dokumentere at de har. Etterspørselen etter slik samlet kompetanse vil sannsynligvis bli såpass spesiell og begrenset, at ikke mange prosjekterende foretak vil finne det interessant eller økonomisk forsvarlig å selv inneha og opprettholde dette. Et eventuelt krav om at samlet kompetanse skal ligge i ett og samme foretak, vil både kunne svekke konkurransen og tilgjengeligheten til riktig kompetanse for de ulike prosjektene. Forskriftsteksten må derfor tydeliggjøre at det prosjekterende foretaket også kan være en prosjektgruppe med samlet nødvendig kompetanse.

Vi oppfatter forskriftens §7 slik at det er eier av akvakulturtillatelsen som skal være ansvarlig for å godkjenne både at det prosjekterende foretaket har kompetanse og systemer for å oppfylle kravene i §§ 5 – 7, og at dokumentasjonen på at anlegget er ferdig og klar for produksjon er ihht NS 9416:2013. Kriteriene for dette er ikke tydelige i forskriften, og må derfor tydeliggjøres gjennom det skjemaet som forskriften sier at Fiskeridirektoratet skal utarbeide for dette formålet. Det er viktig at et slikt skjema foreligger i god tid før ikrafttredelse av forskriften, og om nødvendig sendes på høring.

Kapittel 3. § 10; Krav til sporbarhet

For at innholdet i bestemmelsen ikke skal kunne misforstås, foreslår vi at overskriften til denne bestemmelsen endres fra «Krav til sporbarhet» til «Krav til sporbarhet for komponenter»

Kapittel 5. § 16; Krav om produktsertifisering

Det må sikres at kravet om produktsertifisering ikke trer i kraft før en vet at det faktisk finnes akkrediterte som er godkjent for å produktsertifisere kar mv.

Sjømat Norge finner at det generelle kravet i § 16 om produktsertifisering av rør og slanger er uforholdsmessig på flere punkter, og dessuten noe uklart.

1. Generelt må fokuset for å unngå rømming være på bruk av riktige rør og slanger, av riktig kvalitet, til riktig formål. Så langt vi erfarer har det de siste årene vært en klar dreining av fokuset i næringen nettopp mot å sikre at det brukes rør og slanger som er best mulig tilpasset formålet slik at rømming ikke skal skje. I den grad rømming skjer i forbindelse med transport av fisk, eller fordi fisk kommer i avløp, ser en derfor også at rømming ikke først og fremst skjer fordi røret eller slangen var av for dårlig kvalitet, men fordi en sammenkobling var feil eller utilstrekkelig sikret, eller fordi ettersyn eller bruksområde var feil/uhensiktsmessig. Dette er forhold som de foreslåtte sertifiseringene ikke vil adressere eller i seg selv bidra til å endre. Tiltaket framstår derfor i stor grad som unødvendig, lite målrettet og uproportjonalt.

2. Det brukes en rekke ulike rør og slangetyper i et landbasert akvakulturanlegg. Så langt vi har bragt i erfaring, er det i dag vanlig at rørene som brukes allerede er tredjeparts produktsertifisert i henhold til NS-EN 12201. Rørene er «hyllevarer» med en allerede definert og sertifisert kvalitet. Tilsvarende sertifiserte rør brukes i ulike sammenhenger for VA anlegg, industri og minikraftverk.

Bestemmelsen slik den nå står i forskriftsforslaget, kan forstås slik at disse komponentene skal produktsertifiseres en gang til før rørene kan brukes på landbaserte akvakulturanlegg. Dette kan ikke være meningen. Bestemmelsen må oppfattes slik at så lenge tilfredsstillende dokumentasjon på produktsertifikat følger et rør som er dimensjonert og evt styrkeberegnet i hht til krav og standarder angitt i NS 9416:2013, må dette være tilfredsstillende. Kravet kan ikke oppfattes annerledes enn at en egen sertifisering bare er nødvendig dersom landanlegget velger eller har behov for et rør som ikke allerede er sertifisert.

3. Forskriften angir også at slanger skal produktsertifiseres for samsvar med krav i NS 9416:2013. Bestemmelsen kan slik den nå står misforstås dit hen at dette evt skal gjelde for enhver slange på akvakulturanlegget. I NS 9416:2013 er det imidlertid kun satt krav til slanger utenfor sikret område, og det må derfor forstås slik at forskriftskravet også kun skal gjelde disse slangene. Se også våre vurderinger av dette under «Noen viktige forutsetninger» tidligere i høringssvaret. Denne begrensningen bør framkomme tydelig av forskriftsteksten.

4. Etter at NS 9416:2013 kom, er det nå også utviklet og kommet på markedet tekstilarmerte gummislanger designet for trygg levering av fisk både for landbaserte akvakulturanlegg og brønnbåt. Dette er slanger som er utformet slik at skader ikke fører til åpne rifter, og med tanke på at fisk ikke skal kunne rømme under normal bruk.

Sjømat Norge oppfatter at denne typen slanger er utviklet ihht til kravene i NS 9416. Sammen med riktig bruk, riktig montering og sammenkobling mot annet utstyr ihht NS9416:2013, tilsier dette at det ikke vil være nødvendig eller formålstjenlig å forskriftsfeste en sertifisering av slanger ihht NS 9416:2013 punkt 7.4.

Bestemmelsen om produktsertifisering av akkreditert organ for disse komponentene vil også kunne føre til at seriøse og gode, men små og gjerne lokale leverandører av nisjeprodukter, kan finne denne sertifiseringsordningen for omfattende og arbeidskrevende, og vil falle fra i leverandørmarkedet. Dette vil være et tap både for bransjen og for lokalmiljøene. Ulike driftstekniske utfordringer vil kunne oppstå på landanleggene, og verdien av lokal, rask og enkel tilgjengelig kompetanse, med god kjennskap til anleggene, er erfaringsmessig stor og viktig for disse anleggene.

Forslag til ny tekst i § 16:

§ 16. Krav om produktsertifisering

Kar og rør skal være produktsertifisert av akkreditert sertifiseringsorgan, og i samsvar med krav fastsatt i NS 9416:2013 eller den til enhver tid gjeldende internasjonale standard med samme formål. For rør som allerede er produktsertifisert ihht standarder og/eller krav som angitt i NS 9416, er det ikke krav om ny sertifisering for å vise samsvar med NS 9416. Produktsertifikatet gjelder for en bestemt produktserie og skal utstedes til produsent, dennes representant eller eventuell leverandør.

§ 19. 4. ledd. Oppfølging av produksjon

Departementet ber i høringsnotatet om innspill på dette punktet. Sjømat Norge har ingen innvendinger mot den foreslåtte bestemmelsen.

Kapittel 6. Dokumentasjon av rømningsteknisk standard.

§ 20 Rømningsteknisk rapport

I § 20 andre ledd og under bokstav a) angis det at det i tillegg til en tilstandsanalyse, må foreligge «en geoteknisk vurdering av grunnen i samsvar med kravene i NS 9416:2013.» I omtalen av denne bestemmelsen i høringsnotatet problematiseres den naturlig nok i forhold til eksisterende anlegg, som i motsetning til nye anlegg, ikke har gjennomført en geoteknisk vurdering av grunnen, og hvor det heller ikke lar seg gjøre å vurdere grunnen under anlegget som alt er plassert der.

Sjømat Norge er enig i at dette er en realistisk vurdering for eksisterende anlegg, men mener også at denne tilnærmingen må komme klart fram i forskriftsteksten for å unngå framtidige misforståelser omkring bestemmelsen. Vi foreslår at teksten i § 20 andre ledd, bokstav a) endres, og at denne bestemmelsen får følgende ordlyd:

«For at rømningsteknisk rapport skal kunne utstedes, må i tillegg følgende dokumentasjon foreligge:

a) en geoteknisk vurdering av grunnen i samsvar med kravene i NS 9416:2013 *for anlegg prosjektert etter forskriftens ikrafttredelse.*»

§ 21-22 Tilstandsanalyse og krav om gyldig tilstandsgrad

Sjømat Norge er positiv til at utkastet til forskrift tar utgangspunkt i ordninger som alt finnes og som angår anlegg/byggverk på land. Vi oppfatter også at det er en fornuftig tilnærming å basere en brukstillatelse for anlegget på en dokumentert rømningsteknisk rapport, som er basert på en tilstandsanalyse av anlegget med dets komponenter.

Når dette er sagt, er vi samtidig sterkt kritisk til at en ordning som departementet selv sier kan medføre nedlegging av flere bedrifter, sendes på høring, uten at viktige og grunnleggende

forutsetninger er spesifisert slik at det er mulig å si noe om omfanget av konsekvensene av ordningen. Ordningen innebærer at det skal gjennomføres en tilstandsanalyse for eksisterende anlegg, der høringsinstansene verken kjenner hvilket referansenivå som skal legges til grunn for komponentene eller sammenstillingen av komponenter som skal vurderes, kriteriene for fastsetting av tilstandsgrad for disse eller avdelingene som helhet, eller hvilket analysenivå som skal ligge til grunn for tilstandsanalysen. Uten at disse tingene er på plass blir det umulig å vurdere hva bestemmelsene vil innebære for næringen og for enkeltanlegg. Og det blir dessuten vanskelig å vurdere tilgjengelig kapasitet for gjennomføring av tilstandsanalyser. Veilederen som Fiskeridirektoratet skal utarbeide, og som skal beskrive kriterier for referansenivå og fastsettelse av tilstandsgrad, skulle selvsagt vært på plass og gjenstand for høring sammen med utkastet til forskrift.

NFD skriver i høringsnotatet at *«Det kan tenkes at noen av disse anleggene vil opphøre som følge av innføringen av forskriften med dens krav. Departementet legger til grunn at høringen vil gi et bilde på omfanget av denne problemstillingen»*. Sjømat Norge mener for det første at NFD, i forbindelse med et forslag til bestemmelser som vil kunne medføre nedleggelse av et ukjent antall landbaserte akvakulturanlegg, burde fastsatt kriterier som hadde satt departementet selv i stand til å gjennomføre en konsekvensanalyse av den foreslåtte forskriften før den ble sendt på høring. Dette har ikke departementet gjort. Nedleggelse av et ukjent antall anlegg vil kunne gi en midlertidig reduksjon av kapasiteten for akvakulturproduksjon i Norge av en ukjent størrelsesorden, og for et ukjent tidsrom. Dette vil i sin tur kunne få konsekvenser for lokale arbeidsplasser mv i utsatte områder i landet, og i verste fall gi en lavere lokal dekningsgrad for smolt i noen områder. En ekstra risiko forbundet med transport av smolt mellom ulike områder i landet vil også kunne påregnes. I følge høringsnotatet er det flest gamle anlegg i Hordaland, Møre og Romsdal og Trøndelag. Dette er områder med stor akvakulturproduksjon og dermed et stort behov for smolt.

Veileder med kriterier for fastsettelse av analysenivå, referansenivå og kriterier for vurdering av tilstandsgrad må utredes, og en konsekvensutredning basert på dette må deretter gjennomføres og være gjenstand for høring, før forskriften kan fastsettes.

§ 23 Krav til kompetanse og uavhengighet for utforming av rømmingsteknisk rapport og tilstandsanalyse

Samlet sett stiller punkt 5.4 i NS 3424:2012 omfattende krav til den kompetansen den eller de som deltar i gjennomføringen av tilstandsanalysen samlet skal ha. I tillegg til å kjenne til bestemmelsene i NS 3424:2012, skal de blant annet ha kunnskap om og erfaring med gjennomføring av tilstandsanalyser og metoder etter standarden, ha nødvendig kjennskap til alle relevante fagområder og ha *«kompetanse som står i samsvar med gjeldende lover, forskrifter, standarder eller normer for det objektet som skal vurderes»*. *«Alle områder som er aktuelle sett på bakgrunn av formålet med og omfanget av tilstandsanalysen, skal være dekket.»* Kompetansen skal dessuten kunne dokumenteres.

Når så forskriftens § 23 i tillegg stiller krav om uavhengighetstype A etter NS-EN-ISO-17020 for *«den eller de som utarbeider den rømmingstekniske rapporten og tilstandsanalysen»*, stiller vi i likhet med Fiskeridirektoratet selv spørsmål ved *«hvem og hvor mange dette er»* (Ref.høringsnotatet). Vil det finnes tilstrekkelig kapasitet til å gjennomføre slike analyser, hvor lang tid vil det gå før en har slik kapasitet på plass, og vil et evt «nisjemarked» for slike analyser være tilstrekkelig stort på sikt til at det vil være interessant for flere selskaper eller konsulenter å inneha og opprettholde?

Dette er det viktig at Fiskeridirektoratet og/eller departementet avklarer før kravene stilles i forskriften. Det vil også være avgjørende å avklare dette før tidsfrister mv fastsettes. Vi ber derfor

departementet vurdere å fjerne kravet til uavhengighetstype A, for å bidra til å sikre at det kan finnes tilstrekkelig kompetanse innenfor det sammensatte fagområdet som her skal vurderes. Alternativt må det åpnes for at ikke alle i en evt gruppe som deltar i tilstandsanalysen av et anlegg/avdeling må tilfredsstillende uavhengighetstype A.

Kapittel 7. Brukstillatelse

Tidsfristen som er foreslått i forskriftsutkastet for at alle anlegg skal ha en brukstillatelse på plass, er alt for kort. Det er ifølge høringsnotatet ca 230 landbaserte akvakulturanlegg i dag. For mange av disse er det mye og til dels ny dokumentasjon som må framskaffes og vurderes i forbindelse med første tilstandsanalyse og påfølgende tildeling av brukstillatelse. Det må unngås at næring og myndigheter kommer i samme situasjon som da alle sjøanlegg skulle ha anleggssertifikat innen en alt for kort tidsfrist. Dette blir en ny ordning både for havbruksnæringen, aktuelle inspeksjonsorgan og myndighetene, som til sist skal utstede brukstillatelsen.

At det er et kompetent organ, og ikke et akkreditert organ som skal gjennomføre tilstandsanalysen, bidrar til å legge analysen på et riktig og tilstrekkelig nivå, og vil sannsynligvis også bidra til at kapasitetsutfordringene på analysesiden blir mindre enn de kunne blitt. Samtidig er det fortsatt en usikkerhet knyttet til hvem og hvor mange inspeksjonsorgan som faktisk har slik kompetanse, og som samtidig kan tilfredsstillende kravet til uavhengighetstype A.

Et landbasert akvakulturanlegg har ofte mange ulike avdelinger som skal vurderes, og det kan være store forskjeller mellom de ulike anleggene. I forbindelse med prosessen som skal lede fram til en brukstillatelse, vil det sannsynligvis også være noen selskap som vil velge å rehabilitere eller bygge nye avdelinger på sine eldre anlegg for å oppnå en bedre samlet tilstandsgrad for anlegget. Dette vil ikke bare gjelde landbaserte akvakulturanlegg for laksefisk, men også blant annet anlegg for oppdrett av rensefisk. For slike anlegg mangler standarden for eksempel også tillegg som eksemplifiserer lysåpning for sil mv. Samtidig vil det for noen av disse anleggene også kunne være mindre risiko i forbindelse med rømming av fisk, f.eks. dersom de bruker stamfisk/rogn fra stedegne stammer. Det er til sammenligning ikke satt noen rømmingstekniske krav til anlegg for kultivering av laksefisk. Heller ikke for slike anlegg som kultiverer laks fra flere ulike lakseelver. Havbruksnæringen er inntil videre, og av andre miljøhensyn, svært avhengig av at eksisterende anlegg for produksjon av rensefisk ikke må nedlegges som følge av uforholdsmessige krav eller for kort omstillingsperiode.

Erfaringsmessig vet en at rapportering etter gjennomførte tilstandsanalyser og ferdigstillingsrapporter mv i byggebransjen kan ta lang tid. En må anta at en tilstandsanalyse og utarbeidelse av rømmingsteknisk rapport vil kunne ta ekstra tid i oppstartsfasen, i og med at det er en ny ordning for alle involverte.

Det er også viktig at utstedelse av brukstillatelse i Fiskeridirektoratet ikke blir en tidkrevende og byråkratisk prosess, men at brukstillatelsen primært bare blir «en bekreftelse på at Fiskeridirektoratet har mottatt nødvendig dokumentasjon fra innehaver av akvakulturtillatelsen», slik prosessen framstilles i høringsnotatet. Dette er dessuten viktig med tanke på at Fiskeridirektoratet også er tilsynsorgan. Etablering av nye anlegg er erfaringsmessig alltid presset på tid, og gjerne styrt inn mot et tidsbestemt rogninnlegg og et tidsbestemt smoltutsett. Tiden fra ferdigstilling og søknad om brukstillatelse, og til en brukstillatelse foreligger fra Fiskeridirektoratet, må derfor være svært kort. Kompetanse og ressurser må eventuelt sikres for direktoratet.

Samlet sett mener Sjømat Norge derfor at 18 måneder fra ikrafttredelse av forskriften, til brukstillatelse må foreligge for alle eksisterende anlegg, er for kort tidsfrist for innføring av en ny og

såpass omfattende ordning. Sjømat Norge ber om at tidsfristen må settes til minimum 36 måneder, og ber samtidig departementet vurdere en hensiktsmessig gradvis eller gruppevis innføring for å samle erfaring, sikre at rett kompetanse er til stede, og for å unngå kapasitetsutfordringer nært opp til tidsfristen. Tidsfristen for eksisterende produksjonsanlegg for rensefisk må utsettes ytterligere.

Kapittel 8. krav til drift, vedlikehold, ettersyn av og endringer på landbaserte akvakulturanlegg for fisk.

§29 Montering og tilpasning.

For å klargjøre hvilket utstyr det refereres til i bestemmelsen, foreslår vi at forskriftsteksten endres til:

§ 29. Montering og tilpasning

«Innehaver av akvakulturtilatelse skal påse at konstruksjonsdeler, komponenter og ekstrautstyr, som er relevant for å forebygge rømming av fisk, til enhver tid er montert riktig sammen og tilpasset hverandre i samsvar med krav oppstilt i NS 9416:2013, brukerhåndbøker, produktdatablad og brukerveiledninger.»

§ 32 Krav til loggføring og oppbevaring

Tilsvarende foreslås en endring som klargjør at bestemmelsen angår komponenter på anlegget:

§ 32. Krav til loggføring og oppbevaring

«Innehaver av akvakulturtilatelse er ansvarlig for at alle endringer og utskiftninger av komponenter fortløpende loggføres i egen journal, og at dette oppbevares og gjøres tilgjengelig for kontroll på anlegget, til enhver tid.....»

§35 Ikrafttredelse og oppheving av forskrift

Sjømat Norge mener at forskriften ikke kan tre i kraft før aktuelle skjema og Fiskeridirektoratets veileder, som må avklare de viktige forutsetningene omkring analysenivå, referansenivå og tilstandsgrad, foreligger. Sjømat Norge forutsetter videre at Fiskeridirektoratet involverer havbruksnæringen i denne prosessen, og at departementet initierer en konsekvensanalyse for å sikre at foreslåtte tiltak ikke medfører at uforholdsmessig mange landbaserte akvakulturanlegg må legges ned, eller pålegges svært store kostnader i løpet av en kort periode, som følge av de nye bestemmelsene.

Havbruksnæringen har en 0-visjon for rømming av fisk, og jobber hardt for å sikre et nivå der rømt fisk ikke skal påvirke villfisk negativt. Samtidig har økt fokus og en rekke tiltak som følge av Smoltoffensiven og forskriftskravet om dobbelt sikring, gjort at rømming fra landanlegg er sterkt redusert de siste årene. Nye tiltak må derfor også være proporsjonale i forhold til risikoen som skal reduseres, og evt nye utfordringer som kan oppstå som følge av redusert smoltkapasitet og tap av arbeidsplasser mv. dersom bestemmelsene medfører at flere anlegg må legges ned.

Sammendrag og konklusjoner

Sjømat Norge er positiv til at nye tekniske og standardiserte krav for å hindre rømming også forskriftsfestes for landbaserte akvakulturanlegg.

Fordi NS 9416:2013 eksplisitt er utviklet med tanke på prosjektering, utførelse og drift mv av nye anlegg, ser vi samtidig at dette forskriftsutkastet på noen områder er uforholdsmessig utfordrende,

og vil kunne medføre svært store konsekvenser for enkeltanlegg bygget og satt i drift før fastsetting av standard og forskrift. Dette gjelder ikke minst produksjonsanlegg for renseskisk.

Sjømat Norge mener at NFD, i forbindelse med et forslag til bestemmelser som de selv sier vil kunne medføre nedleggelse av et ukjent antall landbaserte akvakulturanlegg, på forhånd burde fastsatt kriterier som hadde satt departementet selv i stand til å gjennomføre en konsekvensanalyse av den foreslåtte forskriften før den ble sendt på høring. Dette har ikke departementet gjort. Forskriften kan ikke tre i kraft før aktuelle skjema og Fiskeridirektoratets veileder, som skal avklare de viktige forutsetningene omkring analysenivå, referansenivå og tilstandsgrad for komponenter og anlegg, foreligger. Sjømat Norge forutsetter videre at Fiskeridirektoratet involverer havbruksnæringen i denne prosessen, og at departementet initierer en konsekvensanalyse for å sikre at foreslåtte tiltak ikke medfører at uforholdsmessig mange landbaserte akvakulturanlegg må legges ned, eller pålegges svært store kostnader på kort og lengre sikt, som følge av de nye bestemmelsene.

Det er viktig at utstedelse av brukstillatelse i direktoratet ikke blir en tidkrevende og byråkratisk prosess, men at brukstillatelsen primært bare blir «en bekreftelse på at Fiskeridirektoratet har mottatt nødvendig dokumentasjon fra innehaver av akvakulturtillatelsen», slik prosessen framstilles i høringsnotatet. Dette er også viktig med tanke på at Fiskeridirektoratet også er tilsynsorgan.

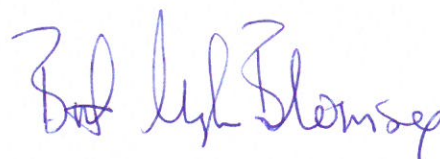
Sjømat Norge foreslår i tillegg noen konkrete og nødvendige endringer og avklaringer i forskriftsteksten. Dette gjelder blant annet forhold knyttet til det prosjekterende foretaket, og kravet om produktsertifisering, kravet om produktsertifisering av slanger, og kravet om en geoteknisk vurdering av grunnen. Videre stiller vi spørsmål ved om krav til uavhengighetstype A, for alle de som skal gjennomføre tilstandsanalyse, og utforme den rømningstekniske rapporten, er nødvendig og praktisk gjennomførbart.

Samlet sett mener Sjømat Norge at 18 måneder fra ikrafttredelse av forskriften, til brukstillatelse må foreligge for alle eksisterende anlegg, er en alt for kort tidsfrist for innføring av en ny og såpass omfattende ordning. Sjømat Norge ber om at tidsfristen må settes til minimum 36 måneder. Vi ber samtidig departementet vurdere en hensiktsmessig, gradvis eller gruppevis innføring. Dette for å samle erfaring og for å sikre at rett kompetanse er til stede, og for å unngå kapasitetsutfordringer nært opp til tidsfristen. Tidsfristen for eksisterende produksjonsanlegg for renseskisk må forlenges ytterligere.

Vennlig hilsen
Sjømat Norge

Henrik Stenwig
Direktør Miljø og helse

Brit Uglem Blomsø
Fagsjef Miljø og helse